

(Time: 3 Hours)

[Total Marks: 100]

N. B.:-All questions are compulsory.

सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

All question carry equal marks.

सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

Figures to the right indicate full marks.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Text: Grammar, Buddhist Philosophy, History of Pali Literature. III

Q.1. Answer the following: -Any Two:**[20]**

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a) Transliteration: - Devanagari to Roman script.

देवनागरी लिपीतून रोमन लिपीत रूपांतर करा.

१. "महद्धना महाभोगा, रडुवन्तोपि खत्तिया।

अञ्जमञ्जाभिगिज्झन्ति, कामेसु अनलङ्कता॥

"तेसु उस्सुक्कजातेसु, भवसोतानुसारिसु।

केध तपहं पजहिंसु, के लोकस्मि अनुस्सुका"ति॥

"हित्वा अगारं पब्बजिता, हित्वा पुत्तं पसुं वियं।

हित्वा रागञ्च दोसञ्च, अविज्जञ्च विराजिय।

खीणासवा अरहन्तो, ते लोकस्मि अनुस्सुका"ति॥

b) Translate – Pali sentences into Marathi or English.

पाली वाक्यांचे मराठी किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा.

१. वाणिजा कस्सके पहरन्ति.

२. समणो नरेन सद्धिं गामं गच्छति.

३. समणो बुद्धं पस्सित्वा वन्दति.

४. कुमारा कीळितुं मित्तेहि सह समुद्धं गच्छन्ति.

५. मयं सुगतस्स सावके वन्दितुं विहारस्मि सन्निपताम.

c) Make sentences in Pali. (With the help of given verb.)

दिलेल्या क्रियापदांच्या आधारे पालित वाक्य लिहा.

१. डस = डसणे \ चावणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

२. लभ = मिळणे

[Present Tense-वर्तमान काळ]

३. खाद = खाणे

[Future Tense-भविष्यकाळ]

४. रोद = रडणे

[Future Tense-भविष्यकाळ]

५. निक्खम = बाहेर पडणे

[Past Tense-भूतकाळ]

Q.2. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

a] Recognition and explain the underline noun and Pronoun-Any Ten. (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले नाम आणि सर्वनाम ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. अथेको मक्कटो तं हस्थि उद्वाय समुद्वाय दिवसे दिवसे तथागतस्स आभिसमाचारिकं करोन्तं दिस्वा "अहं पि किञ्चिदेव करिस्सामी"ति विचरन्तो एकदिवसं निम्मक्खिकं दण्डकेसु मधुं दिस्वा दण्डकं भज्जित्वा दण्डकेन सद्धि मधुपटलं सत्थु सन्तिकं आहरित्वा कदलि पत्तं छिन्दित्वा तत्थ ठपेत्वा अदासि। "किं नु खो"ति चिन्तेत्वा दण्डकोटियं गहेत्वा परिवत्तेत्वा उपधारेन्तो अण्डकानि दिस्वा तानि सणिकं अपनेत्वा पुन अदासि। सत्था परिभोगमकासि। सो तुद्दमानसो तं तं साखं गहेत्वा नच्चन्तोव अद्दासि।

b] Recognition and explain the underline Tense and Moods- Any Ten. (With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले काळ आणि अर्थ ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.

(कोणतेही दहा)

१. राजा अमच्च्वे पक्कोसापेत्वा "एको माणवो 'अम्हाकं तीणि रज्जानि गहेत्वा दस्सामी"ति आह, तं पक्कोसथ, नगरे भेरिं चरापेत्वा बलकायं सन्निपातापेथ, पपच्चं अकत्वा तीणि रज्जानि गण्हिस्सामी"ति वत्वा "किं पन ते, महाराज, तस्स माणवस्स सक्कारो वा कतो, निवासद्धानं वा पुच्छित्"न्ति वुत्ते "नेव सक्कारं अकासि, न निवासद्धानं पुच्छि, गच्छथ नं उपधारेथा"ति आह। 'नेव मे परिब्बयं अदासि, न च पुच्छि निवासद्धानन्ति मय्हं कुज्जित्वा माणवो अनागतो भविस्सती"ति पुनप्पुनं चिन्तेसि। अथस्स तण्हावसिकस्स सरीरे डाहो उप्पज्जि, सरीरे परिडक्खन्ते उदरं खोभेत्वा लोहितपक्खन्दिका उदपादि। एकं भाजनं पविससि, एकं निक्खमति, वेज्जा तिकिच्छित्तुं न सक्कोन्ति, राजा किलमति। अथस्स ब्याधितभावो सकलनगरे पाकटो अहोसि।

c] Recognition and explain the underline tva and tum- Any Ten.(With the help of given Paragraph.)

दिलेल्या उताऱ्याच्या आधारे- रेखांकित केलेले त्वा आणि तुं प्रत्यय ओळखा आणि स्पष्टीकरण करा.- (कोणतेही दहा)

१. थेरो पुनदिवसे तं उपद्दाककुलं गन्त्वा, "भन्ते, 'तुम्हाकं किर अफासुकं जात'न्ति अम्हेहि दहरेन वुत्तनियामेनेव पटियादेत्वा आहारो पेसित्तुं, परिभुज्जित्वा वो फासुकं जात'न्ति वुत्ते तुण्ही अहोसि। विहारं पन गन्त्वा तं दहरं वन्दित्वा निसिन्नं एवमाह- "आवुसो, तया किर हिय्यो, इदं नाम कातुं, इदं पब्बजितानं न अनुच्छविकं, विज्जत्ति कत्वा भुज्जित्तुं न वट्ठी"ति। सो कुज्जित्वा थेरे आघातं बन्धित्वा "पुरिमदिवसे उदकमत्तं निस्साय मं मुसावादिं कत्वा अज्ज अत्तनो उपद्दाककुले भत्तमुट्ठिया भत्तकारणा मं 'विज्जत्ति कत्वा भुज्जित्तुं न वट्ठी'ति वदति, वत्थम्पि तेन अत्तनो उपद्दाकस्सेव दिन्नं, अहो थेरस्स भारियं कम्मं, जानिस्सामिस्स कत्तब्बयुत्तक'न्ति पुनदिवसे थेरे गामं पविसन्ते सयं विहारे ओहीयित्वा दण्डं गहेत्वा परिभोगभाजनानि भिन्दित्वा थेरस्स पण्णसालाय अग्गि दत्त्वा यं न ज्ञायित्तुं, तं मुग्गरेन पहरन्तो भिन्दित्वा निक्खमित्वा पलातो।

Q.3. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

a] Do as Directed (with the help of given sentences-Write answer in Pali.)

[दिलेल्या वाक्यांच्या आधारे कंसात सांगितल्याप्रमाणे करा.- पालित उत्तरे लिहा]

१. कुक्कुरो गोणेन सह पब्बतं----- | (धावति, धावन्ति) [supply the verb-योग्य क्रियापद लिहा]
२. चोरा गामम्हा पब्बतं धावति | [Correct the sentence -चुकीची दुरुस्ती करा]
३. कुमारी, पण्डित, निरय, गाम | [Give opposite words of- विरुद्धार्थी शब्द लिहा]
४. वाणिजो नगरे साटके आहरित्तुं गच्छति | [Write in past tense -भूतकाळ करा]
५. नाविको उदके ----- (उतरणे) गेहं आगच्छति | [Give Gerund-त्वा प्रत्यय लावा]

b) Match the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

१. ससो	मच्छं
२. सीहो	भिकखं
३. याचक्रे	मंस
४. वानरो	तिण्णं
५. धिवरो	फलं

c) Fill in the Blanks. (रिकाम्या जागा भरा.)

१. मेत्ताय संसारे जना ।
२. तथागतो धम्मं..... ।
३. लुद्धकेमिगं विज्झति ।
४. कुमारा यानेन उय्यानं ।
५. कस्सके खेत्तेखणति ।

Q.4. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

- a) On the basis of 'दुःख अरियसच्च,' - Explain What is 'चत्तारो महाभूत.'
'दुःख निरोध अरियसच्च'च्या आधारे 'चत्तारो महाभूत' काय आहे - स्पष्ट करा.
- b) Write in detail about the 'सम्मावायामो.'
'सम्मावायामो' विषयी सविस्तर लिहा.
- c) What is the "दुःख समुदय अरियसच्च"? Discuss with the help of Pali literature.
"दुःख समुदय अरियसच्च म्हणजे काय? - पालि साहित्याच्या आधारे चर्चा करा.

Q.5. Answer the following: -Any Two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे उत्तर लिहा.

- a) Define the term 'Tipitaka' and write the content of the 'Dhammapad' in short.
तिपिटक ह्या शब्दाचा अर्थ सांगून 'धम्मपदात' काय सांगितले आहे, ते थोडक्यात लिहा.
- b) Write in detail about 'Jataka.'
'जातका'विषयी सविस्तर लिहा.
- c) Define the term 'Samyutta' and write in short what 'Samyutta nikaya' is all about.
'संयुक्त'या शब्दाचा अर्थ सांगून 'संयुक्त निकाय' काय आहे ते थोडक्यात सांगा.